

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer 440694
Vergaderdatum 26 mei 2025
Organisatieonderdeel Sociaal Domein
Portefeuillehouder Piet IJnsen

Onderwerp

Begrotingswijziging Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)

Voorstel

1. Akkoord te gaan met een begrotingswijziging van € 100.000 voor de komende wijziging in de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Inleiding

Met de wijziging van de Wsob per 2027 (bijlage 1) wordt onder meer een wettelijke zorgplicht voor gemeenten voor de openbare bibliotheek ingevoerd. Vanuit de Wsob moet de bibliotheek inzetten op vijf opdrachten in drie domeinen: Basisvaardigheden, Jeugd en Onderwijs en Leven Lang Ontwikkelen. Totdat de wijziging van de Wsob is gerealiseerd, ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds. Voor Ameland komt dit in 2025 en 2026 jaarlijks neer op een bedrag van € 100.000.

Met dit voorstel wordt uw raad gevraagd te besluiten om de middelen uit de decentralisatie-uitkering op te nemen in de begroting voor dit jaar (2025). De bijbehorende documenten vindt u in de bijlagen. Zie ook iBabs, collegevergadering 29 april 2025.

Beoogd effect

Anticiperen op de wijziging van de Wsob.

Argumenten

- 1.1 *Met het bedrag van € 100.000 kan BNF anticiperen op de wijziging van de Wsob.*
Vanuit de Wsob moet de bibliotheek inzetten op vijf opdrachten in drie domeinen: Basisvaardigheden, Jeugd en Onderwijs en Leven Lang Ontwikkelen (bijlage 2 en [Bibliotheekconvenant | Bnetwerk](#)).
Met de wijziging van de Wsob zal onder meer een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd voor de openbare bibliotheek: elke gemeente moet een 'volwaardige bibliotheekvoorziening' hebben. Volgens het Rijk is dit 'een goed bereikbare openbare bibliotheekvoorziening die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap'.
- 1.2 *Er is dekking voor deze middelen via een decentralisatie-uitkering voor wijziging van de Wsob.*
Totdat de wijziging van de Wsob is gerealiseerd, ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds. Vanuit de decentralisatie-uitkering is in 2025 en 2026 in totaal een bedrag van € 59,3 miljoen beschikbaar voor alle gemeenten. Ameland ontvangt in 2025 en 2026 jaarlijks een decentralisatie-uitkering van € 100.000 (zie [Septembercirculaire gemeentefonds 2024](#), blz. 28 en bijlage 3.2-13 Openbare bibliotheken, blz. 83). Hierover kan alleen via een begrotingswijziging worden beschikt.

1.3 De Wsob-middelen zijn uitdrukkelijk bestemd voor het versterken van het bibliotheekwerk.

Het ministerie van OCW benadrukt dit in een brief aan gemeenten (bijlage 3) en roept hen op het bedrag ook daadwerkelijk te gebruiken voor het versterken van het bibliotheekwerk.

Bij nieuwe wet wordt aangegeven dat als een gemeente al aan de minimumnormen voldoet, het Rijk verwacht dat de extra rijksmiddelen worden ingezet voor verdere doorontwikkeling en niet aan andere zaken wordt besteed (Zie bijlagen 3 en 4).

1.4 De Wsob-middelen zijn/worden structureel.

Het ministerie van OCW benadrukt dat het geld (ook na de wetswijziging) structureel is (zie bijlage 1 blz. 14, punt 6 'Financiële gevolgen voor toelichting structurele financiering voor gemeenten', bijlage 3 en bijlage 5, blz. 1 en 2). De inzet van het ministerie van OCW is dat iedere gemeente ook na 2026 jaarlijks minimaal € 100.000 krijgt voor het lokale bibliotheekwerk zodat uitvoering van de wettelijke zorgplicht een gedegen uitvoering kan krijgen.

1.5 De toegankelijkheid en volwaardige rol van de bibliotheken worden hiermee in de toekomst geborgd.

De huidige investeringen van gemeenten in het bibliotheekwerk maken een krachtig netwerk mogelijk, aangevuld met de middelen via OCW zorgt dat voor de gewenste versterking.

Kanttekeningen

1.1 Decentralisatie-uitkering is niet geoormerkt.

De decentralisatie-uitkering van € 100.000 die Ameland ontvangt, is niet geoormerkt. Het bedrag is echter wel bestemd voor de lokale bibliotheekorganisatie (in het geval van Ameland de BNF), zodat deze kan anticiperen op de wijziging van de Wsob.

1.2 De Wsob-middelen worden niet structureel of vallen lager uit dan het ministerie van OCW heeft voorzien.

Dit voorbehoud wordt verwerkt in de beschikking voor BNF. Hierin zullen ook (andere) nadere voorwaarden worden gesteld aan BNF voor de lokale uitvoering van de werkzaamheden rondom (de voorbereiding op) de Wsob.

Afstemming

Intern afgestemd met Financiën: er is een begrotingswijziging nodig om te kunnen beschikken over het bedrag van € 100.000 uit de decentralisatie-uitkering. Zo wordt het bedrag overgeheveld naar de 'reguliere' begroting van de gemeente.

Vervolg

- Besluitvorming gemeenteraad over begrotingswijziging (26 mei 2026)
- Na besluiten college en gemeenteraad wordt een beschikking verstuurd (z.s.m. na 26 mei 2025)
- Uitvoering van de taken/activiteiten ter voorbereiding op de Wsob door Stichting Bibliotheken Noord Fryslân (2025)
- Bedrag van € 100.000 voor (wijziging van) de Wsob opnemen in de Kadernota (vanaf 2026)

Bijlagen

1. Bijlage Wetsvoorstel Wijziging Wsob concept internetconsultatie
2. Achtergrondinformatie wijziging Wsob
3. Brief minister OCW Decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken en wijziging Bibliotheekwet
4. Brief Provincie Fryslân versterking bibliotheeknetwerk en zorgplicht
5. Verslag Startbijeenkomst Zorgplicht 4 februari 2025
6. Raadsbesluit Begrotingswijziging Wsob-middelen

